

Schoolondersteuningsprofiel

Reformatorisch samenwerkingsverband Passend Onderwijs
Regio Randstad

**Ds. G. H. Kerstenschool
Ridderkerk**

NAW-GEGEVENS			
School		Bestuur	
Naam	Ds. G.H. Kerstenschool	Naam	Bestuur VOGG
Brinnr.	09UE	Bestuursnr.	40327
Adres	Margriete van Comenestraat 2	Adres	De Merodelaan 26
Postcode	2982 PH	Postcode	2985 BD
Plaats	Ridderkerk	Plaats	Ridderkerk
Telnr.	0180 - 42 88 62	Secretaris	Dhr. L. van Antwerpen
Directeur	P.A. Baaijens en A. van Gent	Telnr.	0180 4290 44
Emailadres	algemeen@dsghkerstenschool.nl	Emailadres	lvanantwerpen@kliksafe.nl

1. Een ondersteuningsprofiel

1.1. Inleiding

Een ondersteuningsprofiel beschrijft de mogelijkheden en grenzen van een school om tegemoet te komen aan uiteenlopende onderwijsbehoeften van leerlingen.

Met elkaar vormen deze afzonderlijke ondersteuningsprofielen het ondersteuningsprofiel van een samenwerkingsverband of onderwijsorganisatie.

In onze opvatting is een ondersteuningsprofiel geen statisch gegeven. Juist door de visie van een school en de huidige vertaling daarvan in de dagelijkse praktijk bewust te maken, opent dat mogelijkheden voor verdere ontwikkeling. In veel gevallen zullen scholen er niet voor kiezen geheel anders te worden. Wel is er op veel scholen de ambitie om 'beter' te worden. De operationalisering van wat 'beter' is, maakt van een ondersteuningsprofiel een ontwikkelingsperspectief.

In het licht van wat 'passend onderwijs' wordt genoemd, zal dat perspectief er in de eerste plaats op zijn gericht om de leerlingen van de school een zo groot mogelijk rendement uit hun schooltijd te laten halen. Hoe een school dat begrip 'rendement' inhoud geeft, hangt mede af van de traditie waarin men wil werken en de ambitie die men kiest.

Het bestaan van dergelijke keuzemogelijkheden, zowel op het niveau van de samenwerking tussen scholen, als op het niveau van het schoolbeleid, en in de dagelijkse lessen, maakt het in kaart brengen van een ondersteuningsprofiel een zinvolle bijdrage tot kwaliteitsverbetering van het onderwijs. De mate waarin men er op al die niveaus in slaagt recht te doen aan de verschillen tussen leerlingen, en tussen leraren en scholen, bepaalt wat onder 'passend' kan worden verstaan en hoe schoolbesturen inhoud kunnen geven aan hun zorgplicht.

Het voorliggende rapport beschrijft de huidige situatie van de school op het gebied van differentiatie. In het verlengde hiervan worden de door de school gekozen ontwikkelperspectieven benoemd, die het onderwijs op de school kunnen versterken en/of verbeteren.

Deze gegevens beschrijven daarmee ook het ondersteuningsprofiel van de samenwerkende scholen. Daarmee bieden deze profielen de basis voor het vaststellen het beleid dat passend onderwijs concreet maakt in de eigen organisatie.

1.2. Opbouw

In de opbouw van het ondersteuningsprofiel beschrijft hoofdstuk 3 het onderwijsconcept van de school in relatie tot de ondersteuning voor leerlingen.

Vervolgens worden in hoofdstuk 4 de kengetallen van onze school weergegeven. Deze kengetallen zijn belangrijke input voor de beleidsvoering van de school. Inzicht in de kwaliteit van de basisondersteuning die de school biedt, helpt om deze kengetallen te interpreteren en beslissingen te nemen over de beleidsontwikkeling van de school.

De kwaliteit van onze basisondersteuning wordt beschreven in hoofdstuk 5. Hier wordt allereerst in kaart gebracht in hoeverre de school in het kader van de zorg, op de verschillende niveaus, planmatig werkt. Dit gebeurt aan de hand van de kwaliteitsaspecten uit het toezichtkader van de onderwijsinspectie. Dit deel van de basisondersteuning wordt basiskwaliteit genoemd. Het tweede deel van dit hoofdstuk geeft aan op welke manier de school deze verdiept naar preventieve en licht-curatieve ondersteuning. Het hoofdstuk sluit af met de weergave van de ondersteuningsstructuur van de school.

Hoofdstuk 6 geeft aan welke structurele mogelijkheden de school heeft om extra ondersteuning te bieden aan leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Die worden beschreven in de vorm van ondersteuningsarrangementen.

De school heeft de gegevens uit de hoofdstukken 3 t/m 6 geanalyseerd, gewogen en vervolgens gerelateerd aan andere beleidsvoornemens binnen de school. Dit heeft geresulteerd in het trekken van conclusies, het formuleren van ambities en het aangeven van randvoorwaarden om die ambities te realiseren. Dit laatste heeft zijn weerslag gekregen in hoofdstuk 7. Deze ambities krijgen een plaats in het beleid van de school, zowel in het schoolplan als in het jaarplan.

1.3. Proces

1.3.1. Vaststellingsproces

Dit beeld van het onderwijszorgprofiel van Ds. G.H. Kerstenschool is tot stand gekomen op basis van observaties in de groepen 2, 3 en 7/8, gesprekken met de betreffende leraren over hun manier van omgaan met de verschillen in hun groep, gesprekken met de interne begeleiders en de directie en een studieochtend met het team over het profiel van de school en de mogelijkheden om de differentiatiecapaciteit te versterken.

Daarnaast is er door het team nog van een door de teamleden ingevulde vragenlijst vanuit het kwaliteitszorgsysteem *INTEGRAAL*. De uitkomst hiervan kan ten tijde van het beschrijven van dit schoolondersteuningsprofiel niet als afgerond worden beschouwd. Het proces van werken met *INTEGRAAL* is speerpunt voor de school in het schooljaar 2013 – 2014. Daarnaast heeft er een analyse plaatsgevonden door de vanuit de school aangeleverde documenten, waaronder:

- het schoolplan 2011 – 2015
- document visie op oudercontacten
- jaarplan 2012 – 2013
- document 'Wij bouwen een school'
- Gesprekkencyclus
- het sturend onderwijskundig kader

Alle bovengenoemde activiteiten vonden plaats in de periode april-juli 2013.

1.3.2. Vervolgproces

Schoolniveau

De ambities vanuit het ondersteuningsprofiel krijgen een plaats in de beleidsontwikkeling van de school.

Zowel schoolplan als jaarplan maken duidelijk op welke wijze aan deze ambities gewerkt wordt en welke resultaten de school bereikt. De directie rapporteert zowel naar interne als externe belanghebbenden. Het samenwerkingsverband is in het kader van het ondersteuningsprofiel een prominente belanghebbende.

Jaarlijks worden de kengetallen geactualiseerd en in- en extern gerapporteerd. Dit geldt ook voor substantiële wijzigingen in beschikbare expertise.

Samenwerkingsverbandniveau

In het kwaliteitsbeleid van het samenwerkingsverband speelt het ondersteuningsprofiel ook een rol. Conform afspraken in het kwaliteitsbeleid wordt iedere school geaudit. De wijze waarop dit inhoudelijk en procesmatig wordt uitgezet, zal uitgewerkt worden in het kwaliteitsbeleid van het samenwerkingsverband. De resultaten van de audit worden verwerkt in de beleidsontwikkeling van de school; de resultaten van de gezamenlijke audits van alle scholen wordt gebruikt voor de beleidsontwikkeling van het samenwerkingsverband.

2. Onderwijsconcept

2.1. De ontwikkelpunten van de school

De Ds. G.H. Kerstenschool is een reformatorische basisschool in Ridderkerk. De school telde per 01-10-2012 271 leerlingen. De populatie van de school bestaat uit leerlingen die afkomstig zijn uit heel Ridderkerk. Het opleidings- en beroepsniveau van de ouders/verzorgers ligt boven gemiddeld. Binnen de school is er 10% sprake van leerlingen met een extra 'leerling-gewicht'.

De Ds. G.H. Kerstenschool heeft veel aandacht hebben voor het individuele kind. Voor de Ds. G.H. Kerstenschool betekent dit dat het welbevinden van de leerling hoog in het vaandel staat en de zorg voor leerlingen hierop is gericht.

In de achterliggende jaren zijn door het team gezamenlijk de ontwikkelpunten van de school vastgesteld. Vanuit dit het motto: 'Wij bouwen een school'. Met het gezamenlijk opbouwen van dit gebouw, met betrokkenheid als onderlegger voor handelingsgericht- en opbrengstgericht werken, heeft de school een belangrijke stap gezet naar een betekenisvolle schoolontwikkeling die in samenhang plaatsvindt. Alle teamleden binnen de school onderschrijven deze pijlers. Het team heeft zich ten doel gesteld te groeien naar taakvolwassenheid. Om het team hierin te begeleiden en te coachen hanteert de school een gesprekkencyclus.

Binnen het team is het bewustzijn gegroeid dat omgaan met verschillen belangrijk is. Zoals de school zelf aangeeft bevindt het team zich op dit punt in de ontwikkelingsfase. Aandachtspunt voor de school is een verdere teambrede professionalisering ten aanzien van diagnosticeren en handelen op sociaal-emotioneel gebied. Beide aandachtsgebieden komen zowel terug in de strategische keuzes die de school gemaakt heeft binnen het schoolplan als de in de door de school opgestelde jaarplannen.

2.1.1. Doelen voor de schooljaren 2014-2016:

1. Teamleden leren de leerlingen om verantwoordelijkheid te nemen om hen zodoende een positieve bijdrage te laten leveren aan de groep en de groepsprocessen. Ze stimuleren kinderen een voorbeeldfunctie naar elkaar aan te nemen: kinderen worden eigenaar van hun eigen proces.
2. Teamleden activeren de leerlingen, zodat de leerkracht niet meer alle verantwoordelijkheid voor het leerproces op zijn of haar schouders hoeft te nemen.
3. Teamleden hanteren denk- en leerstijlen en houden kindgesprekken met het doel in relatie te komen met de leerlingen en positieve aandacht te kunnen geven aan het 'zijnsdeel' van leerlingen.
4. Teamleden stellen gedragskaders voor de leerlingen en weten hoe ze deze kunnen handhaven.
5. Teamleden leveren een positieve bijdrage aan het team. Ze kijken kritisch naar eigen handelen en weten goede feedback te vragen en te geven. Ze nemen (als bouw) kennis van de andere bouw en weten elkaar te versterken.
6. Teamleden leren objectiviteit te bewaren tijdens meningsverschillen onderling en met ouders om zodoende een zuiver zicht te houden of te krijgen op de problematiek van collega's, leerlingen en ouders.

2.1.2. Wat is hier voor nodig?

1. Een duidelijk gedragskader, een duidelijke organisatiestructuur en een duidelijke communicatiestructuur. Alle betrokkenen (directie, leerkrachten, leerlingen) kunnen binnen deze kaders hun verantwoordelijkheid nemen. Ze zijn zo vormgegeven, dat ze helpen de competentie, autonomie en de relatie van alle betrokkenen te vergroten.

2. Het zal een proces worden van training en begeleiding van zowel leerkrachten als intern begeleiders. De laatsten worden ook gecoacht om uiteindelijk zelf leerkrachten te gaan begeleiden.

2.2. Differentiatieaanpak

De werkwijze van de school is primair groepsgericht. Dat betekent dat het aanbod op de hele groep is gericht, waarbij een grote rol is weg gelegd voor de actieve en zelfstandige rol van de leerling. In principe worden daartoe de methoden, inclusief de daarin aangegeven differentiatie, gevolgd. Het didactisch handelen van de leerkracht is de basis van het onderwijs.

In de meeste groepen en bij de meeste vakken wordt gewerkt vanuit een lineaire opvatting over leren. Dat betekent dat de volgorde van de stof en de leer- en oefenstapjes daarbinnen al bij voorbaat vast staan. Bij zo'n aanpak is de differentiatie vooral gericht op het tegemoet komen van de leerlingen die moeite hebben met deze fasering van hun leerproces, hetzij doordat zij het sneller (willen) doen, hetzij doordat zij meer tijd en/of een alternatieve aanpak nodig hebben.

Leerkrachten maken hiertoe gebruik van hun eigen observaties, hun ervaring en van instrumenten als methodetoetsen, diagnostische gesprekken en het leerling volgsysteem (ParnasSys). Naast de methodes die in de groepen worden gehanteerd bezit de school een grote diversiteit aan materialen die ter ondersteuning ingezet kunnen worden.

Binnen de groepen 1 en 2 wordt er zowel aandacht besteed aan de individuele ontwikkeling van leerlingen als wel aan gezamenlijke thema's en projecten. Differentiatie vindt plaats richting plus leerlingen en zwakke leerlingen.

Aan de hand van het planbord kiezen leerlingen zelf met welke taak of opdracht vanuit het thema gewerkt wordt. Om de zes weken vindt er een wisseling van thema plaats. Binnen groep 2 wordt als uitgangspunt genomen dat leerlingen na januari drie 'moet-werkjes' doen. Tijdens het werken worden de leerlingen door de leerkracht geobserveerd. Deze observatie gegevens zijn de basis voor het de KIIJK!-rapportage.

Een zorgleerling is een leerling die zowel op cognitief gebied als sociaal-emotioneel gebied extra ondersteuning nodig heeft.

De overgang van groep 2 naar groep 3 werd als groot ervaren. Dit komt voornamelijk door de andere wijze waarop het onderwijs wordt aangeboden. De school werkt daarom initiatieven uit die deze overgang geleidelijker doen worden.

Belangrijke data voor de groepsleerkracht zijn: CITO-resultaten, KIIJK!, ZIEN!, stimulerende en belemmerende factoren en gegevens binnen ParnasSys.

2.3. Interne begeleiding

Binnen de school zijn twee intern begeleiders werkzaam. De intern begeleiders voeren overleg met elkaar en één keer in de vier weken nemen zij deel aan het zorgteamoverleg, waarbij ook de directie aanwezig is.

Binnen dit 'SOT-overleg' informeren de directie en de intern begeleiders elkaar over het waargenomen leef- en leerklimaat in de groepen en signaleren leerlingen of groepen die extra aandacht nodig hebben. Als input voor dit overleg komt informatie uit: groepsbezoeken, informatie van leerkrachten, KIIJK! (basissenmerken, betrokkenheid en risicofactoren), ZIEN! en ParnasSys.

De gesprekken die de intern begeleider en de groepsleerkrachten voeren richten zich op zowel de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling als op de resultaten van de groep. De gesprekken worden gevoerd op basis van analyse van de groepsresultaten, cito, methoden en observaties. Aan het eind van het schooljaar stellen de groepsleerkrachten een groepsplan op voor het nieuwe schooljaar, samen met de nieuwe groepsleerkracht. Dit groepsplan richt zich op de opbrengsten.

De leerkracht is degene die signaalleerlingen aangeeft aan de intern begeleider. Tevens gaat de leerkracht het gesprek aan met de leerling zelf en de ouders. Op het moment dat een leerling uitvalt bij de uitslag van een CITO-toets, vindt er een analyse van de CITO-resultaten plaats.

Vanuit de groepsbesprekingen die gehouden worden met de groepsleerkrachten worden de clustergroepen en groepsplannen voor de volgende periode samengesteld. Bij de samenstelling van de clustergroepen en instructiegroepen wordt gekeken naar de resultaten en uitslagen van het KIJK!-groepsplan, het LOVS en de methodetoetsen.

Gedurende het schooljaar leggen de intern begeleiders indien nodig verschillende groepsbezoeken af. Tijdens deze bezoeken wordt gericht geobserveerd op interactie en groepsprocessen. Tijdens het nagesprek van dit bezoek wordt er zgn. helpende feedback gegeven.

De inzet van de RT-taken binnen de school is beperkt, hierbij bestaat de mogelijkheid om zowel remedial teaching als pre-teaching te verzorgen. Hiervoor worden indien mogelijk ook stagiaires of onderwijsassistenten ingezet. Voor de leerlingen met een eigen leerlijn blijft de hulp buiten de groep bestaan.

2.4. Zorgtaken groepsleraren

De leerkracht is als professional binnen de school steeds meer verantwoordelijk voor de zorg aan leerlingen. Leerkrachten houden bij instructie en verwerking rekening met niveauverschillen tussen leerlingen. De methodes die in de school gebruikt worden en de aangeboden leerinhouden maken afstemming mogelijk op de onderwijsbehoeften van individuele leerlingen.

In overleg met de intern begeleider worden voor individuele leerlingen handelingsplannen opgesteld. Om de zes weken worden deze geëvalueerd. Voor de groep geldt dat er een groepsplan opgesteld wordt.

Bij de overdracht van leerlingen naar de volgende groep, wordt een leerlingenoverdracht opgesteld. Daarnaast noteert de leerkracht voor alle leerlingen de stimulerende en belemmerende factoren en de denkstijlen en worden deze meegenomen in de (warme) overdracht.

Aandacht voor kinderen met hoogbegaafdheid is een speerpunt binnen de school, leerkrachten geven aan dat er steeds meer kinderen op school komen die meer leerstof aan kunnen.

3. Kengetallen

Jaarlijks verantwoordt de school na 1 oktober afgesproken kengetallen. Deze kunt u vinden in bijlage 1: Kengetallen, behorend bij dit profiel.

4. Basisondersteuning

De basisondersteuning bestaat uit een aantal onderdelen waarover binnen het samenwerkingsverband inhoudelijke afspraken zijn gemaakt. De basisondersteuning bestaat uit twee onderdelen: basiskwaliteit en preventieve en licht-curatieve ondersteuning.

4.1. Basiskwaliteit

4.1.1. Duidelijk

De leerkrachten leggen de leerstof op een duidelijke manier uit aan de leerlingen.

De leerkrachten sluiten bij nieuwe leerstof aan op de voorkennis van de leerling. Die voorkennis wordt gebruikt als brug naar de nieuwe kennis. Ze maken bij de uitleg gebruik van voorbeeldwerkjes, stappenplannen, modellen en schema's. Tijdens de instructie doen ze nadrukkelijk (hardop denkend) voor hoe een probleem opgelost kan worden, hoe een opdracht uitgevoerd moet worden, welke deelstappen ze volgen. De nieuwe leerstof wordt daarna onder nauwgezette begeleiding van de leerkracht ingeoefend. Leerlingen gaan pas zelfstandig aan de slag, wanneer de leerkracht geconstateerd heeft dat de leerlingen zelfstandig aan de slag kunnen. Deze manier van uitleggen wordt in alle groepen toegepast.

De leerkrachten gaan steeds na of de leerlingen de uitleg en de opdrachten begrijpen.

De leerkrachten laten de leerlingen tijdens de instructie vertellen hoe ze het gedaan hebben (oplossingsstrategie). Of de leerstof begrepen is controleren ze door de stof te laten samenvatten. Na de start van de verwerking vindt een controlerondje plaats. De leerkrachten gaan dan na of de leerlingen de taak op de juiste wijze uitvoeren. Na afloop van de les bespreken ze het werk kort na. Ze corrigeren en beoordelen dan (steekproefsgewijs) het gemaakte werk.

4.1.2. Taakgericht

De leerkrachten zorgen voor een duidelijke structuur in de onderwijsactiviteiten.

De leerkrachten vertellen de leerlingen aan het begin van de dag wat ze gaan doen (bordplan / pictogrammen). Ze vertellen aan het begin van elke les het doel van de les. De leerkrachten geven een duidelijk overzicht van de les (b.v. via het bordplan). Ze maken de leerlingen duidelijk wat er op de verschillende momenten tijdens de les van hen verwacht wordt. Ze zorgen dat er duidelijkheid is over het 'wat' en het 'hoe' van de opdrachten. Dat er duidelijkheid is over 'wat te doen indien klaar'. Dit resulteert er in dat de leerlingen zich goed kunnen richten op de lesactiviteiten.

Het onderwijsleerproces wordt gekenmerkt door orde en rust.

De lessen beginnen steeds op tijd. Er zijn weinig tot geen onnodige lesverstoringen. Onacceptabel gedrag van leerlingen wordt niet geaccepteerd. In de groepen is sprake van orde en rust. Er worden duidelijke klassenregels gehanteerd. Er heerst een taakgerichte werksfeer.

De leerkrachten geven de leerlingen feedback op hun werkhouding en taakaanpak.

De leerkrachten evalueren regelmatig met de leerlingen (groepsgewijs of individueel) hoe hun werkhouding, hun taakaanpak is. Wat gaat goed en wat kan beter. Ze nemen hier de tijd voor. Daar waar nodig gaan ze individueel met leerlingen in gesprek.

4.1.3. Activerend

De leerkrachten stimuleren de leerlingen om steeds actief mee te doen en mee te denken.

Tijdens de uitleg laten de leerkrachten de leerlingen zoveel mogelijk zelfstandig of in groepjes actief meedoen. Ze laten hen meewerken. (op bv. kladpapier). Ze passen activerende werkvormen toe (bv. denken-delen-uitwisselen). Ze stellen open vragen die leerlingen aanzetten tot denken. Ze geven de leerlingen opdrachten die hen stimuleren om actief mee te denken. Ze kijken gemaakt werk zoveel mogelijk direct samen met de leerlingen na.

De leerkrachten laten de leerlingen regelmatig en op een doelmatige wijze samenwerken.

De leerkrachten creëren situaties waarbij leerlingen (in groepjes) leren van en met elkaar; elkaar vragen stellen en reflecteren op groepsresultaten. Ze leren de leerlingen om op een goede wijze samen te werken. Er zijn afspraken over de wijze waarop leerlingen moeten samenwerken. De leerkrachten bespreken deze regels met de leerlingen en oefenen deze met de leerlingen, zodat ze de regels goed leren toe te passen.

4.1.4. Resultaatgericht

De leerkrachten hebben hoge verwachtingen van de resultaten van de leerlingen.

In de contacten met de leerlingen laten de leerkrachten merken dat ze hoge verwachtingen van ze hebben en dat ze ook niet 'accepteren' dat leerlingen beneden verwachting presteren.

In de groepen wordt gewerkt met streefdoelen voor de basisvaardigheden.

Voor zowel de methodegebonden toetsen als de niet-methodegebonden toetsen (inclusief pedagogisch LVS) zijn per groep streefdoelen geformuleerd (uitgesplitst voor meerdere niveaus). Zowel de resultaten van de groep als geheel, als de resultaten van de individuele leerlingen worden door de leerkrachten vergeleken met de streefdoelen.

De leerkrachten evalueren nauwgezet de resultaten die de leerlingen halen.

De resultaten die behaald worden bij de methodegebonden-toetsen, de niet-methodegebonden toetsen en bij de observatie-instrumenten worden door de leerkrachten nauwgezet geanalyseerd (foutenanalyse) en geïnterpreteerd. Dit gebeurt op groepsniveau en op leerling-niveau. Op basis hiervan bepalen ze het vervolgaanbod voor de (sub)groep en/of voor individuele leerlingen. Conclusies en afspraken worden vastgelegd en na verloop van tijd geëvalueerd.

De leerkrachten gaan met de leerlingen in gesprek over de door hen behaalde resultaten.

De leerkrachten spreken (klassikaal of individueel) met de leerlingen over de door hen behaalde leerresultaten (leerlingenwerk en toetsen). Presteren ze op het te verwachten niveau? Is hun werkhouding en taakaanpak voldoende? De leerkrachten hebben hierbij ook aandacht voor de positieve aspecten.

4.1.5. Afgestemd

De leerkrachten stemmen de leerstof af op de verschillen in onderwijsbehoeften tussen de leerlingen.

De leerkrachten maken structureel gebruik van de mogelijkheden die de methoden bieden om te differentiëren in het aanbod (bijvoorbeeld herhalingsstof, verrijkingsstof en compacting). De afstemming is gericht op zowel zwakkere als op meer begaafde leerlingen. Indien nodig gebruiken ze hiertoe toereikende, additionele leermaterialen. Over de afstemming van het aanbod zijn schoolafspraken gemaakt, die nageleefd worden in alle groepen. Er zijn criteria vastgelegd waarmee is aangegeven wanneer leerlingen aangepaste leerinhouden krijgen aangeboden.

De leerkrachten stemmen de instructie af op verschillen in onderwijsbehoeften tussen de leerlingen.

Waar nodig differentiëren de leerkrachten op planmatige wijze in de uitleg van de leerstof. Ze richten zich expliciet tot 'zwakkere' (instructieafhankelijke) leerlingen, geven deze leerlingen vaker beurten en extra voorbeelden, bieden aparte voor-, verlengde, of neveninstructie aan. 'Goede' leerlingen worden tijdens de instructie eveneens aangesproken, bijvoorbeeld door het stellen van moeilijker vragen. Ze zetten leerlingen voor wie de instructie niet is bedoeld, eerder aan het werk.

De leerkrachten stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in onderwijsbehoeften tussen de leerlingen.

Bij de verwerking van de leerstof is, waar nodig, sprake van planmatige differentiatie: De leerkrachten geven de leerlingen aan hun niveau en tempo aangepaste verwerkingsopdrachten (bijvoorbeeld uitlopopdrachten, verdiepingsopdrachten). Ook is differentiatie naar belangstelling een mogelijkheid (keuzeopdrachten).

De leerkrachten stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.

Naar aanleiding van geconstateerde uitval bij toetsen breiden de leerkrachten voor bepaalde vakgebieden de onderwijstijd voor (sub)groepen of voor individuele leerlingen aantoonbaar uit. Dit vindt plaats in reguliere lessen en/of op momenten van zelfstandig werken. Voor bepaalde leerlingen vergroten ze de onderwijstijd door het geven van huiswerk. In sommige gevallen besteden ze juist minder tijd aan een bepaald leergebied ten gunste van een ander leergebied.

4.2. Schoolklimaat

4.2.1. Betrokkenheid

De leerkrachten geven de leerlingen positieve persoonlijke aandacht.

De leerkrachten nemen de tijd voor de leerlingen; 'ze zijn er voor hen'. Bij problemen ontvangen de leerlingen persoonlijke begeleiding. De leerkrachten hebben aandacht voor de persoonlijke situatie van de leerlingen. Ze stimuleren de leerlingen aandacht te hebben voor elkaar.

De leerkrachten bevorderen het zelfvertrouwen van de leerlingen.

De leerkrachten luisteren goed naar de leerlingen en spreken positief over hen. Ze waarderen de inbreng van leerlingen. Ze hebben hoge verwachtingen van de leerlingen en 'stralen dat uit'. De leerkrachten geven de leerlingen veel positieve feedback. Ze laten de leerlingen veel succeservaringen opdoen.

4.2.2. Sfeer

De leerkrachten stimuleren leerlingen op een respectvolle manier met elkaar om te gaan

De leerkrachten stimuleren dat leerlingen elkaar accepteren zoals ze zijn en met elkaar omgaan volgens algemeen aanvaarde normen. Ze stimuleren leerlingen samen te werken, naar elkaar te luisteren en zorg te hebben voor elkaar. Ze staan niet toe dat leerlingen worden uitgelachen, geïntimideerd of gediscrimineerd.

De leerkrachten begeleiden de leerlingen bij het respectvol omgaan met elkaar.

De leerkrachten leren de gedrag- en omgangsregels aan door er systematisch en consequent aandacht aan te besteden in alle groepen. Ze laten de leerlingen weten wat het gewenste gedrag is en laten dit gedrag ook zelf zien. De leerkrachten spreken positieve verwachtingen uit naar de leerlingen over hoe ze met elkaar omgaan. Ze begeleiden leerlingen bij het zelf oplossen van ruzies of misverstanden.

4.2.3. Veiligheid

Naar aanleiding van onderzoek naar de veiligheidsbeleving en analyse van de incidentenregistratie onderneemt de school gerichte acties.

De schoolleiding zorgt ervoor dat de gegevens uit de incidentenregistratie geanalyseerd worden met het oog op evaluatie en verbetering van het veiligheidsbeleid. Conclusies en daaraan gerelateerde plannen worden besproken binnen het team en vastgelegd.

De personeelsleden weten hoe ze moeten handelen bij incidenten.

Er is vastgelegd (bijvoorbeeld in een pestprotocol, gedragscode of draaiboek) hoe gereageerd wordt op incidenten en deze procedures zijn bij alle betrokkenen bekend. Duidelijk is hoe schending van afspraken bestraft wordt, welke sancties getroffen moeten worden (zoals schorsing of verwijdering) wie daarbij een rol spelen en wat ieders verantwoordelijkheid is.

4.3. Leerstofaanbod

4.3.1. Volledig aanbod

Bij de aangeboden leerinhouden voor 'Nederlandse taal' en 'Rekenen en wiskunde' betrekken de leerkrachten alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.

De leerinhouden uit de gebruikte methoden zijn dekkend voor alle kerndoelen. Als een methode niet voldoet aan alle kerndoelen, dan kunnen de leerkrachten goed aantonen hoe de hiaten in het aanbod opgevuld zijn met aanvullende materialen. In de gebruikte registratiemappen (klassenboeken, groepsmappen e.d.) van de diverse groepen laten de leerkrachten zien dat de leerinhouden ook feitelijk worden aangeboden.

4.3.2. Gelegenheid tot leren

De school biedt de leerinhouden voor 'Nederlandse taal' en 'Rekenen en wiskunde' aan zoveel mogelijk leerlingen aan tot en met het niveau van leerjaar 8.

Dit geldt in principe voor alle leerlingen. Wanneer dat niet gebeurt, kan de school dat uitleggen. Dit wordt voor die leerlingen vastgelegd. Deze leerlingen krijgen dan wel alle leerstof domeinen aangeboden op of net onder het niveau van het minimumprogramma van groep 8.

De gebruikte methoden kennen een goede doorgaande leerstoflijn.

De groepen 1 en 2 werken met een beredeneerd en vastgelegd aanbod dat aansluit op de leerinhouden van groep 3 tot en met 8. In de leerjaren 3 tot en met 8 worden de methoden structureel, volledig en op elkaar aansluitend gehanteerd. Wanneer er geen methoden zijn, dan zijn de leerinhouden beschreven in leerlijnen met tussendoelen.

De leerinhouden bij Nederlandse taal passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen.

De school biedt een taalrijke omgeving die goed afgestemd is op de op school aanwezige leerlingenpopulatie. Wanneer een groot deel van de leerlingen met taalachterstanden binnenkomt (20 % of meer), wordt gewerkt met een beredeneerd en vastgelegd aanbod voor Nederlandse taal dat past bij de onderwijsbehoeften van deze leerlingen. Er is voldoende aandacht voor woordenschatontwikkeling en spreek- en luistervaardigheid, ook buiten de taallessen om, passend bij de leerlingpopulatie.

Het leerstofaanbod in groep 1 sluit goed aan op de ontwikkeling van de instromende leerlingen.

Scholen die samenwerken met een peuterspeelzaal of kinderdagverblijf met een VVE-aanbod sluiten met hun aanbod aantoonbaar bij het voorschoolse programma aan. In alle andere gevallen is sprake van een goede aansluiting van het leerstofaanbod op het niveau (beginsituatie) van het instromende kind.

4.3.3. Toerusten en vormen

De school heeft een specifiek aanbod om sociale competenties te ontwikkelen.

De leerkrachten werken in de groepen 1 tot en met 8 systematisch aan de bevordering van de sociaal-emotionele ontwikkeling (zelfbeeld, zelfstandigheid, omgaan met emoties), aan de sociale vaardigheden (samenwerken, zelfredzaamheid, omgaan met conflicten, etc.) en aan houdingen/vaardigheden (zelfsturing, omgaan met verschillen, democratisch handelen, sociale en maatschappelijke verantwoordelijkheid, moreel kunnen oordelen, etc.). Hierover zijn schoolbrede afspraken gemaakt.

De school heeft een aanbod gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie.

De school bevordert een verantwoorde deelname aan en betrokkenheid bij de samenleving. De leerkrachten schenken aandacht aan de bevordering van algemeen gangbare sociale competenties. Ze bevorderen basiswaarden en de kennis, houdingen en vaardigheden voor participatie in de democratische rechtsstaat. De leerkrachten brengen burgerschap en sociale integratie ook zelf in de praktijk.

4.4. Zorg en begeleiding

4.4.1. Leerlingenbegeleiding

De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.

De leerkrachten volgen de prestaties en ontwikkeling van de leerlingen met landelijk genormeerde, valide en betrouwbare methodeonafhankelijke toetsen en observatie-instrumenten. Tenminste op het gebied van Nederlandse taal en rekenen en wiskunde, de sociaal-emotionele ontwikkeling, aangevuld met gestructureerde observaties in groep 1 en 2. De toetsen worden in alle groepen bij alle leerlingen 2x per jaar afgenomen. Voor de leerlingen in de aanvangsgroepen wordt tenminste één keer in de kleuterperiode een toets afgenomen voor taalontwikkeling en wiskundige oriëntatie.

De leerkrachten volgen systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.

De leerkrachten bepalen in alle groepen regelmatig de prestaties en ontwikkeling van de leerlingen met behulp van dagelijks leerlingenwerk, observatie-instrumenten, methodegebonden toetsen en niet-methodegebonden toetsen. Ze doen dit in ieder geval voor Nederlandse taal, rekenen en wiskunde en sociale competenties. De leerkrachten analyseren zowel op leerling-niveau als op groepsniveau (foutenanalyse).

Analyse van opbrengsten leidt daar waar nodig voor groepjes leerlingen of voor individuele leerlingen tot aanpassing van het onderwijs.

In de groepsadministratie (groepsplannen, groepsmappen enz.) en/of in individuele hulpplannen leggen de leerkrachten vast wat de gevolgen van de analyse en de interpretatie daarvan zijn voor de afstemming van het onderwijs (leerstofinhoud, de onderwijstijd, het didactisch en/of het pedagogisch handelen) aan individuele of groepen leerlingen.

De school stelt, indien nodig, voor leerlingen een ontwikkelingsperspectief vast.

Voor de leerlingen die voor één of meerdere van de vakgebieden (rekenen, lezen, begrijpend lezen en/of spelling) niet het eindniveau groep 8 zullen halen, stelt de school een ontwikkelingsperspectief vast.

De school volgt en evalueert het ontwikkelingsperspectief en stelt het indien nodig bij.

Tenminste eenmaal per jaar stelt de school voor iedere leerling vast of de ontwikkeling gunstiger, in overeenkomstig met of ongunstiger is dan het vastgestelde ontwikkelingsperspectief. Op basis hiervan wordt het ontwikkelingsperspectief, in overleg met ouders en zo mogelijk de leerling, indien nodig bijgesteld. De gevolgen daarvan voor het onderwijsaanbod worden vastgelegd.

4.4.2. Leerlingenzorg

De leerkrachten signaleren vroegtijdig welke leerlingen bijzondere zorg nodig hebben.

Op basis van het gebruikte leerlingvolgsysteem (zowel methodegebonden als niet-methodegebonden) zijn voor alle binnen de school gebruikte toetsen en observatieinstrumenten eenduidige criteria vastgelegd waarmee leerkrachten inzichtelijk maken bij welke leerlingen leerachterstanden te groot zijn en/of de ontwikkeling stagneert. Deze criteria waarmee de extra onderwijsbehoeften bepaald worden zijn bij alle leerkrachten bekend.

Op basis van de analyse van de verzamelde gegevens bepalen de leerkrachten de aard van de zorg voor de leerlingen.

In geval van gesignaleerde achterstanden en/of stagnerende ontwikkeling analyseren de leerkrachten de verzamelde gegevens over het actuele leer- en ontwikkelingsproces (school, groep, leerkracht, thuissituatie). Deze analyse wordt zo nodig gevolgd door diagnostisch onderzoek om aard en oorzaak scherper te krijgen. Vervolgens krijgt op grond hiervan de extra zorg een concrete en passende invulling. Bij de bepaling van de zorg houden de leerkrachten nadrukkelijk rekening met de stimulerende (positieve aspecten en belemmerende factoren). Deze gebruiken ze bij het bepalen van de aard van de zorg.

De leerkrachten hebben inzicht in de specifieke onderwijsbehoeften van de leerlingen.

De leerkrachten hebben per leerling de onderwijsbehoeften inzichtelijk vastgelegd. Dit betreft de onderwijsbehoefte met betrekking tot onderwijstijd, instructie, leerstof en verwerking. Maar ook de specifieke onderwijsbehoeften in geval van geconstateerde leer- en gedragsproblemen (dyslexie, dyscalculie, ADHD enzovoort).

De leerkrachten voeren de zorg planmatig uit.

Voor alle leerlingen die overeenkomstig de criteria in aanmerking komen voor extra zorg, wordt de zorg tijdig in gang gezet. De beginsituatie is helder omschreven. Er worden concrete doelen geformuleerd. De activiteiten zijn concreet beschreven en gepland. Het moment en de wijze van evaluatie zijn vastgelegd. Één en ander is inzichtelijk vastgelegd in handelingsplannen (individuele plannen of groepsplannen). Vanuit de door hen gebruikte (school)documenten kunnen de leerkrachten laten zien dat er consequent wordt gewerkt aan de uitvoering van de zorg.

De leerkrachten evalueren regelmatig de effecten van de zorg.

Leerkrachten gaan aantoonbaar na of de doelen van de extra zorg gerealiseerd zijn en of de hulp adequaat was. Deze evaluatie leidt tot beredeneerde en vastgelegde keuzes voor het vervolgtraject. Hierbij zijn de leerkracht en de interne begeleider betrokken. Dit zorgt ervoor dat leerlingen steeds bij hen passende zorg ontvangen.

4.4.3. Doorstroom van leerlingen

De leerkrachten gebruiken de informatie van scholen en instellingen waar de leerlingen vandaan komen voor de begeleiding van de leerlingen.

De school vraagt informatie op van scholen en instellingen waar de leerlingen vandaan komen. De school gebruikt de informatie voor de begeleiding van leerlingen. Indien nodig wordt met de school of de instelling in contact getreden om onder andere de onderwijsbehoeften duidelijk(er) te krijgen.

De school maakt beredeneerde afwegingen bij de doorstroom van leerlingen binnen de school.

De school heeft beschreven welke procedures er gelden met betrekking tot de verlengde kleuterperiode, de overgang van groep 1 naar groep 2, de verkorte kleuterperiode, de overgang van groep 2 naar groep 3 en het mogelijk doubleren in de groepen 4 tot en met 8. Besluiten worden beargumenteerd (na het volgen van de juiste procedure) genomen en vastgelegd in het leerling-dossier. Alle betrokkenen zijn op de hoogte van de geldende procedures.

De school zorgt voor een 'warme overdracht' tijdens de schoolloopbaan van de leerlingen.

De leerkrachten 'dragen hun groep over' aan de leerkracht van de volgende groep. In een overgangsbespreking komen alle leerlingen aan de orde en worden vooral de onderwijsbehoeften van de groep als geheel en van de afzonderlijke leerlingen besproken. Wanneer de leerlingen naar het voortgezet onderwijs gaan is er een bespreking met een vertegenwoordiger van de vervolgschool. Ook hier komen vooral de onderwijsbehoeften van de leerlingen aan de orde.

4.4.4. Zorgstructuur

Er is structureel overleg tussen de leerkracht en de interne begeleider.

Er is periodiek overleg tussen de leerkracht en de interne begeleider over de zorg aan de leerlingen (minimaal 3x per jaar). Het effect van de geboden hulp wordt besproken. De inhoud van de contacten met ouders komt aan de orde. Knelpunten behorend bij de zorg aan de leerlingen komen aan de orde. Dit overleg leidt tot afspraken die vastgelegd worden en tijdens een volgend overleg geëvalueerd worden.

De school werkt daar waar nodig samen met externe organisaties en deskundigen.

De school werkt samen met Regionale Expertise Centra (REC's), scholen voor speciaal basisonderwijs (SBO) en andere instellingen, zodat indien nodig van hun kennis en inzet gebruik kan worden gemaakt, bij leerlingen bij wie de leerkrachten niet tegemoet kunnen komen aan hun specifieke onderwijsbehoeften. Deze inbreng van externen levert meer kennis op in het omgaan met de op school voorkomende leer- en gedragsproblemen.

Er is regelmatig overleg tussen de interne begeleider en de schoolleiding over het functioneren van de leerlingenzorg.

De interne begeleider en de schoolleiding hebben regelmatig (minimaal 3 x per jaar) overleg over het functioneren van de zorg. Daarvoor zijn er een aantal vaste besprekingspunten. De interne begeleider rapporteert over de knelpunten en over het effect van genomen maatregelen naar aanleiding van eerder geconstateerde knelpunten. De conclusies n.a.v. de bespreking worden vastgelegd.

De verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden met betrekking tot de zorg is voor ieder duidelijk.

De verantwoordelijkheden, bevoegdheden en daarvan afgeleide taken van de verschillende betrokkenen (directeur, interne

begeleider, coach, leerkracht en RT'er) met betrekking tot de leerlingenzorg zijn duidelijk omschreven en bij ieder bekend.

De leerkrachten zien zichzelf als de eerstverantwoordelijke voor wat betreft de zorg aan de leerlingen.

De regie over de zorg aan alle leerlingen ligt bij de leerkrachten en niet bijvoorbeeld bij de interne begeleiders. Dit betekent onder meer: Leerkrachten zijn het eerste aanspreekpunt voor de zorg aan de kinderen uit hun groep. Leerkrachten sturen de zorg aan, ook bijvoorbeeld als de leerling zorg buiten de groep krijgt. De leerkrachten voeren de zorg zoveel mogelijk zelf uit. De uitgevoerde zorg is overeenkomstig de op school gemaakte afspraken.

4.5. Kwaliteitszorg

4.5.1. Voorwaarden voor kwaliteit

De school gaat actief na wat de onderwijsbehoeften zijn van de leerlingenpopulatie.

Het personeel heeft kennis van de kenmerken van de schoolbevolking. Ze kennen de onderwijsbehoeften (m.b.t. onderwijstijd, leerstofaanbod, instructietijd en verwerkingstijd).

De school stemt het onderwijsleerproces af op de onderwijsbehoeften van onze leerlingpopulatie.

De kennis van de onderwijsbehoeften van de leerlingen heeft aantoonbaar consequenties voor de inrichting van het onderwijsleerproces. Denk daarbij bijvoorbeeld aan onderwijstijd, leerstofaanbod, instructietijd en verwerkingstijd. Deze consequenties worden vastgelegd (b.v. in de groepsadministratie). Jaarlijks wordt dit geëvalueerd en indien nodig bijgesteld (b.v. binnen de groepsbespreking).

De school gaat na hoe leerlingen zich handhaven in het onderwijs.

De school weet hoe de oud-leerlingen functioneren in het vervolgonderwijs. De rapportage die de school vanuit het voortgezet onderwijs ontvangt over het functioneren van onze oud-leerlingen wordt systematisch geanalyseerd. Dit wordt vergeleken met de verwijzingsadviezen. Dit wordt besproken met vertegenwoordigers van het voortgezet onderwijs. Daar waar er aanleiding toe is, past de school het onderwijsleerproces aan. De conclusies naar aanleiding van de analyse worden vastgelegd.

4.5.2. Systeem van zelfevaluatie

De school plant elk jaar activiteiten in om de kwaliteit van het onderwijs te onderzoeken, te borgen, te verbeteren en openbaar te maken.

Dit is de kern van de kwaliteitszorg. De schoolleiding kan aantonen dat jaarlijks deze activiteiten ingepland worden. Bij openbaar maken gaat het om het afleggen van horizontale en verticale verantwoording.

De school heeft de doelen en activiteiten op het gebied van kwaliteitszorg vastgelegd in een kwaliteitsbeleidsplan.

Binnen de systematische aanpak van de kwaliteitszorg heeft de schoolleiding de doelen en activiteiten op het gebied van kwaliteitszorg vastgelegd in een kwaliteitsbeleidsplan. In het kwaliteitsbeleidsplan wordt ook beschreven wie wat op welk moment doet in dit proces en het is duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is. De doelen zijn meetbaar (in waarneembare effecten) en concreet (wat betreft de beoogde verbeteringen) uitgewerkt.

De schoolleiding zorgt voor systematische analyse van het onderwijsleerproces en de leerlingopbrengsten met als doel om tijdig zwakke plekken te signaleren.

De school meet de resultaten aan het eind van de basisschool d.m.v. een landelijk genormeerde eindtoets (of een vervangende, door de inspectie aanvaarde werkwijze). De school vergelijkt de eindresultaten met die van scholen met een vergelijkbare schoolbevolking. Ook vergelijkt ze de resultaten met de eigen doelstellingen hieromtrent. Daarnaast worden ook de resultaten van de leerlingen gedurende de schoolperiode voor in ieder geval Nederlandse taal en rekenen en wiskunde geëvalueerd. Er wordt geëvalueerd of het onderwijsleerproces voldoet aan dat wat hierover in het schoolplan en/of andere schooldocumenten is vastgelegd (visie/strategische doelen/beleidsdoelen). Een evaluatie omvat het betrouwbaar meten, analyseren en waarderen van het onderwijsleerproces met als doel te komen tot kwaliteitsverbetering van de school.

De school verzamelt systematisch feedback van personen van buiten de school over die aspecten die zij zelf ook evalueert.

De school vraagt feedback aan personen van buiten de school. Dit gebeurt over onderwerpen waar de school zichzelf op evalueert en/of over de manier van zelfevaluatie. De schoolleiding kan aantonen deze evaluatie te analyseren en de uitkomsten hiervan te betrekken in het bepalen van verbeteracties.

4.6. Communicatie met ouders

4.6.1. Meedenken

De personeelsleden laten zich waar nodig informeren over de opvattingen en bevindingen van ouders over de ontwikkeling van hun kind op school en thuis.

De school neemt initiatief om een goed beeld te krijgen over de thuissituatie, de schoolbeleving, de begeleiding van kind en/of gezin door instellingen voor hulpverlening, de effecten van specifieke begeleiding, enzovoort. De bevindingen worden vastgelegd in notulen en/of leerlingdossiers.

De ouders/verzorgers van leerlingen worden betrokken bij de zorg aan hun kind.

Leerkrachten en/of interne begeleiders geven op duidelijke en begrijpelijke wijze aan wat hun beeld is van de ontwikkeling van het kind. Ze geven de ouders inzicht in de vorderingen m.b.t. de basisvaardigheden en in de in de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun kind. Ze informeren ouders zo dat ouders begrijpen hoe zij tot dit beeld komen. Ze vragen of ouders dit beeld herkennen en eventuele zorgen kunnen meemaken. Leerkrachten en/of interne begeleiders gaan na welk beeld ouders hebben over de ontwikkeling van hun kind thuis en op school. Ze stellen samen met de ouders de onderwijsbehoefte van het kind vast. Ze gaan samen met de ouders na wat de beste aanpak is voor het kind, op school en waar mogelijk ook thuis. Ze stemmen de aanpak op school af met ouders en zorgen ervoor dat deze aanpak voor ouders duidelijk en acceptabel is. Ze maken duidelijke afspraken over wie wat doet en over de manier waarop geëvalueerd wordt.

De school ondersteunt de ouders bij de aanpak van hun kind thuis.

De school organiseert regelmatig thema-avonden met pedagogisch-didactische onderwerpen. De school geeft voorlichting over de methoden die gebruikt worden (informatieavonden). Leerkrachten geven tips en ideeën over hoe ouders thuis op positieve en plezierige wijze de ontwikkeling van hun kind kunnen bevorderen. Leerkrachten stimuleren ouders om vanuit

hoge verwachtingen met het kind om te gaan. Leerkrachten ondersteunen de ouders bij begeleiding van hun kind in de thuissituatie (huiswerkbegeleiding). Leerkrachten geven ouders bruikbare adviezen ten aanzien van huiswerkbegeleiding. [Weeg bij de beoordeling van deze vraag af hoe proactief de school hierin is.]

4.7. Contacten met externen

4.7.1 Functioneel

De school onderhoudt functionele contacten met voor- en naschoolse voorzieningen.

De school onderhoudt contacten met naschoolse voorzieningen gericht op overdracht van leerlingengegevens, op de aansluiting(sproblematiek) en op afstemming.

De school onderhoudt functionele contacten met scholen voor voortgezet onderwijs.

De school onderhoudt contacten met scholen voor voortgezet onderwijs, waar leerlingen naar zijn uitgestroomd. De contacten zijn gericht op overdracht van leerlingengegevens en de aansluitingsproblematiek, op afstemming en op voorlichting. De school heeft de afspraken over de nazorg van uitstromende leerlingen vastgelegd. De school ontvangt rapportages over de vorderingen van oud-leerlingen.

De school onderhoudt functionele contacten met de onderwijsadviesdienst(en).

De school heeft afspraken over dienstverlening door de onderwijsadviesdienst vastgelegd. De school heeft daarin afspraken gemaakt over leerlingbegeleiding, systeembegeleiding. Vooraf worden duidelijke doelstellingen vastgelegd. De effecten van de begeleiding worden nagegaan en geëvalueerd.

De school neemt actief deel aan relevante netwerken.

De school is actief betrokken bij de activiteiten binnen het SWV. De school onderhoudt daar waar nodig contacten met instellingen voor jeugdhulpverlening, instellingen voor (geestelijke) gezondheidszorg enz., voor het op elkaar afstemmen van interventies.

4.8. Schoolontwikkeling

4.8.1. Resultaatgericht

De schoolleiding stimuleert een resultaatgerichte cultuur en draagt dit uit.

In de schoolgids, het schoolplan en andere beleidsdocumenten wordt nadrukkelijk aangegeven dat de school streeft naar goede resultaten en hoge verwachtingen heeft van haar leerlingen en leerkrachten. De streefdoelen worden bekend gemaakt aan de verschillende belanghebbenden (schoolplan, schoolgids, schooldocumenten). De schoolleiding bewaakt de realisatie van de doelen (evaluatie en bijstelling). De schoolleiding controleert of afspraken nagekomen worden. De schoolleiding onderstreept steeds het belang van goede resultaten (ouderavonden, schoolkrant, personeelsvergaderingen, informele contacten enz.).

Het team werkt met schoolspecifieke streefdoelen.

Voor de niet-methodegebonden toetsen heeft het team per toets (inclusief pedagogisch LVS) en per groep streefdoelen geformuleerd. Deze streefdoelen zijn afgestemd op onze schoolpopulatie. Het team stelt daarbij hoge doelen (hoge verwachtingen). De doelen zijn vastgesteld tijdens een overleg met het team.

Het team werkt planmatig aan goede resultaten.

De schoolleiding laat zich informeren (of gaat zelf na) hoe de resultaten voor de verschillende groepen zich verhouden tot de streefdoelen (en de scores van scholen met een vergelijkbare populatie). Welke trends er waarneembaar zijn enz. Op basis van deze analyse worden, indien nodig verbeteracties in gang gezet. De conclusies en de verbeteracties worden vastgelegd. Na een vooraf bepaalde periode wordt gemeten wat de effecten zijn van de in gang gezette verbetering en vindt evaluatie en bijstelling plaats.

Wanneer de resultaten daar aanleiding toegeven wordt het onderwijsleerproces door het team nader geanalyseerd.

Het personeel bepaalt gezamenlijk welke aspecten van het onderwijsleerproces het team nader wil analyseren (b.v. leertijd, inhoud instructie, gebruikte methoden enz.). Welke gegevens ze daarbij willen verzamelen, op welke manier en door wie. De uitkomsten vergelijken ze met bevindingen uit de vakliteratuur en/of bespreken ze met een extern deskundige.

De conclusies naar aanleiding van analyses worden besproken binnen het team.

Trendanalyses en verdiepende analyses van het onderwijsleerproces (en de conclusies naar aanleiding daarvan), worden besproken tijdens een teamoverleg. De teamleden kijken daarbij naar oorzaken van opvallende trends. En ze spreken af wat ze doen om te borgen en te verbeteren.

Het team stelt gezamenlijk verbeteronderwerpen en succesmaten vast.

Gezamenlijk wordt vastgesteld wat de onderwerpen zijn waar aan gewerkt gaat worden. Daarbij wordt ook concreet en meetbaar vastgesteld wat leerlingen, leerkrachten, interne begeleiders en schoolleiding moeten kennen, kunnen en doen, om de gestelde verbeterdoelen te realiseren.

De schoolleiding gaat met de leerkrachten in gesprek over de in hun groep behaalde resultaten en dat in relatie tot hun lesgeven.

5. Preventieve en licht curatieve ondersteuning

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de school door middel van preventieve en licht curatieve ondersteuning tegemoetkomt aan onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van leerlingen.

- A. Het zorgteam binnen onze school heeft voldoende expertise om op een adequate wijze handelingsgericht te (laten) handelen in de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van leerlingen en gezinnen.

In het zorgteam van de school is onderwijs- en zorgexpertise van buiten het onderwijs beschikbaar. De onderwijsexpertise is onafhankelijk van de school. De zorgexpertise heeft verbinding met het gemeentelijke zorgsysteem (CJG). De afstemming met ketenpartners is gewaarborgd. De school maakt duidelijk hoe in- en externe expertise wordt ingezet.

- B. Onze school hanteert de principes van handelingsgericht werken als uitgangspunt voor het verlenen van ondersteuning op alle niveaus.

In de begeleiding van groepen en individuele leerlingen wordt handelingsgericht gewerkt. De ondersteuningsstructuur van de school is ingericht volgens de uitgangspunten van HGW. Dit geldt ook voor het LVS.

- C. Onze school is gericht op het behalen van optimale opbrengsten.

Het doelgericht realiseren van optimale opbrengsten, passend bij de leerlingpopulatie en individuele kinderen is een integraal onderdeel van het beleid van de school. Dit uit zich in het formuleren van streefdoelen per groep. De school rapporteert en evalueert opbrengsten op school-, groeps- en individueel niveau. Er worden opbrengstgerichte gesprekken gevoerd.

- D. Onze school hanteert een sluitende ondersteunings- en zorgaanpak voor leerlingen met dyslexie.

Het (lees)onderwijs van de school (groep 1 t/m 8) is erop gericht om signalen van mogelijk dyslexie in een vroeg stadium op te merken. In het dyslexieprotocol van de school is dit adequaat geformuleerd. Bij signalen van mogelijke dyslexie handelt de school preventief en aanvullend op het (lees)onderwijs binnen de school. In het dyslexieprotocol is geformuleerd op welke wijze deskundigen worden ingezet. Het dyslexieprotocol wordt structureel gehanteerd bij het signaleren en begeleiden van leerlingen die (mogelijk) dyslexie hebben.

- E. Onze school hanteert een sluitende ondersteunings- en zorgaanpak voor leerlingen met dyscalculie/ernstige rekenproblemen.

Het (reken)onderwijs van de school (groep 1 t/m 8) is erop gericht om signalen van mogelijk dyscalculie of ernstige rekenproblemen in een vroeg stadium op te merken. In het dyscalculieprotocol van de school is dit adequaat geformuleerd. Bij signalen van mogelijke dyscalculie of ernstige rekenproblemen handelt de school preventief en aanvullend op het (reken)onderwijs binnen de school. In het dyscalculieprotocol is geformuleerd op welke wijze deskundigen worden ingezet. Het protocol wordt structureel gehanteerd bij het signaleren en begeleiden van leerlingen die (mogelijk) dyscalculie of ernstige rekenproblemen hebben.

- F. Onze school hanteert onderwijsprogramma's en leerlijnen die zijn afgestemd op leerlingen met een minder dan gemiddelde intelligentie.

De school heeft normen geformuleerd wanneer bij begeleiding van leerlingen sprake zal zijn van aanpassing van het onderwijsprogramma vanwege minder dan gemiddelde intelligentie. De school hanteert voor dergelijke leerlingen leerlijnen, die doelgericht onderwijs voor deze leerlingen mogelijk maken. De organisatie binnen de school en de groep is afgestemd op het realiseren van mogelijkheden om deze leerlingen binnen de school het onderwijs te laten volgen.

- G. Onze school hanteert onderwijsprogramma's en leerlijnen die zijn afgestemd op leerlingen met een meer dan gemiddelde intelligentie.

De school heeft normen geformuleerd wanneer bij begeleiding van leerlingen sprake zal zijn van aanpassing van het onderwijsprogramma vanwege meer dan gemiddelde intelligentie. De school hanteert voor dergelijke leerlingen leerlijnen, die doelgericht onderwijs voor deze leerlingen mogelijk maken. De organisatie binnen de school en de groep is afgestemd op het realiseren van mogelijkheden om deze leerlingen binnen de school het onderwijs te laten volgen. Voor het vaststellen van hoogbegaafdheid hanteert de school een vast protocol.

- H. Onze school is fysiek toegankelijk en heeft de beschikking over hulpmiddelen voor leerlingen met een (meervoudige) lichamelijke beperking.

Het beleid van de school is erop gericht om door middel van toegankelijkheid van het gebouw en (realiseren van) aanwezige voorzieningen en hulpmiddelen leerlingen met lichamelijke beperkingen het onderwijs op de school te laten volgen (zie ook paragraaf 4.3)

- I. Onze school hanteert een (preventieve en licht-curatieve) aanpak op sociale veiligheid en gedragsproblemen.

Het organisatie- en ondersteuningsbeleid van de school is erop gericht de sociale veiligheid van leerlingen en medewerkers te bevorderen en gedragsproblemen te voorkomen. Ondersteuningsbehoeften op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling worden door de school op een eenduidige wijze in een vroeg stadium signaleerd. Voor iedere medewerker is duidelijk op welke wijze gehandeld moet worden in geval van escalaties. De school heeft een pestprotocol gericht op dader, slachtoffer en ouders en handelt daar consequent naar.

- J. Onze school heeft een voor alle medewerkers bekend en toegankelijk protocol voor medische handelingen.

Voor elke medewerker is duidelijk welke medische handelingen wel of niet gedaan mogen worden. In het dossier van de leerling is vastgelegd welke medische ondersteuning een leerling in voorkomende gevallen nodig heeft, hoe dit georganiseerd is, wie in noodsituatie handelend mag optreden en wie in alle gevallen verantwoordelijk is.

- K. Onze school is in staat vroegtijdig leer-, opgroei- en opvoedproblemen te signaleren.

Het ondersteuningsbeleid van de school is erop gericht dat niet alleen belemmeringen in de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling binnen de school in een vroeg stadium worden onderkend, maar dat dit ook geldt bij belemmeringen in de sociale context van leerlingen buiten de school.

6. Extra ondersteuning

In dit hoofdstuk beschrijven we welke extra (specifieke) ondersteuningsmogelijkheden de school heeft. Na de uitgangspunten van de school voor het bieden van extra ondersteuning wordt aan de hand van vijf aspecten de mogelijkheden, randvoorwaarden en beperkingen van de school beschreven.

6.1. Uitgangspunten

1. De school is bereid bij kinderen met extra onderwijs-, ondersteunings- en opvoedbehoeften te onderzoeken welke extra ondersteuning binnen de school gerealiseerd kan worden.
2. De school gaat hiertoe een open gesprek met de ouders van een leerling.
3. Voor de school staat het belang van het kind hierbij voorop: zowel ontwikkelingsmogelijkheden als welbevinden moeten gewaarborgd zijn.

6.2. Mogelijkheden

6.2.1. Expertise intern

6.2.1.1. De school heeft een aanpak voor een leerling die visueel beperkt is.

Welke expertise is op welke wijze beschikbaar? Voor deze leerling is ondersteunend materiaal beschikbaar
Welke aandacht en tijd wordt besteed aan de leerling met dit arrangement? Leerling doet mee met groepsactiviteit en krijgt extra ondersteuning door een onderwijs assistent
Welke protocollen, aanpakken en methodieken worden gehanteerd? Deze zijn op school beschikbaar
Hoe draagt de fysieke omgeving bij aan de begeleiding van een leerling? De plek van deze leerling in de groep is van belang door de lichtinval
Welke samenwerkingsrelaties zijn er om de begeleiding van een leerling vorm te geven? De school werkt hierin samen met de Bartimeus stichting

6.2.1.2. De school heeft een aanpak voor leerlingen met dyslexie.

Welke expertise is op welke wijze beschikbaar? De leerkracht in de groep heeft expertise opgebouwd rondom dit thema
Welke aandacht en tijd wordt besteed aan de leerling met dit arrangement? Zowel in de groep als op momenten buiten de groep middels een extern contact
Welke protocollen, aanpakken en methodieken worden gehanteerd? Deze zijn op school beschikbaar
Hoe draagt de fysieke omgeving bij aan de begeleiding van een leerling? Mogelijkheid om buiten de groep in een rustige omgeving ondersteuning te krijgen
Welke samenwerkingsrelaties zijn er om de begeleiding van een leerling vorm te geven? Dyslexiebehandelaar vanuit Driestar Educatief

6.2.1.3. Expertise extern (snel oproepbaar)

- a. De school kan expertise inroepen van een orthopedagoog; op vaste momenten in het schooljaar is deze op school aanwezig.
- b. De school kan een beroep doen om expertise van ambulant begeleiders zowel ten aanzien van leerlingen met ondersteuningsbehoeften op gedrag, als met cognitieve en lichamelijke beperkingen.

- c. Vanuit het CJG heeft een schoolmaatschappelijk werker contact met het ondersteuningsteam van de school.
- d. Vanuit cluster 1 en 2 instellingen is extra ondersteuning mogelijk.

6.2.1.4. Aandacht en tijd.

- a. In de groepen wordt gewerkt met drie niveaus bij de basisvakken.
- b. Daarnaast wordt gewerkt met eigen leerlijnen voor leerlingen.

6.2.1.5. Protocollen, methodieken en aanpakken

- a. Ouders zijn voor ons een belangrijke partners bij het inrichten van (extra) ondersteuning voor leerlingen.
- b. Bij gesprekken over individuele leerlingen worden ouders uitgenodigd.
- c. Vanaf groep 6 vinden voortgaand aan gesprekken over individuele leerlingen gesprekken met de betreffende leerlingen door de leerkracht plaats.
- d. Daar waar sprake is van de noodzaak van het hanteren van protocollen zal de school deze in overleg met deskundigen inzetten binnen de mogelijkheden van de school.

6.2.1.6. Fysieke omgeving

- a. De school is in zijn geheel rolstoeltoegankelijk.
- b. De school is vanuit extra te ontvangen middelen bereid binnen de budgettaire mogelijkheden aangepast meubilair aan te schaffen.
- c. Het schoolplein is voorzien van uitdagende en aantrekkelijke speeltoestellen.
- d. De ochtendpauzes zijn voor onder- en bovenbouw gescheiden. Daardoor is er meer speelruimte.

6.2.1.7. Samenwerkingsrelaties

- a. De school heeft goede contacten met het CJG.
- b. De gemeente beschouwt de school als vindplaats; overleggen vinden op school en niet extern plaats.

6.3. Voorwaarden:

6.3.1. Expertise

- a. De benodigde expertise voor de begeleiding van het kind dient schoolintern of schoolextern binnen redelijke termijn oproepbaar te zijn.
- b. Bij opvoedbehoeften (en ondersteuningsbehoeften van ouders) dient sprake te zijn van begeleiding en ondersteuning in de thuissituatie.

6.3.2. Aandacht en tijd

- a. Er dienen extra handen beschikbaar te zijn om voldoende aandacht en tijd te geven.
- b. De ontwikkeling van de andere kinderen in de groep wordt niet belemmerd door te veel aandacht die aan een leerling met speciale onderwijsbehoeften gegeven moet worden.
- c. De fysieke veiligheid van andere kinderen en leerkrachten moet gegarandeerd kunnen worden.

6.3.3. Protocollen, methodieken en aanpakken

- a. De in speciale onderwijsvoorzieningen gehanteerde protocollen, methodieken en aanpakken kunnen worden vertaald naar de inrichting van het onderwijs op de school.

- b. Bij te veel afwijking hiervan dient sprake te zijn van inzet van extra handen.
- c. Leerkrachten worden niet belast met het doen van medische handelingen.

6.3.4. Fysieke omgeving

- a. Bij lichamelijk gehandicapte en langdurig zieke kinderen zijn de fysieke mogelijkheden van de school een doorslaggevend uitgangspunt.
- b. Bij extreme ondersteuningsbehoeften op het gebied van gedrag dient binnen de school een time-out ruimte en achtervang aanwezig te zijn.

6.3.5. Samenwerkingsrelaties

- a. Naar behoefte van kind, school, leerkracht en ouders dient samenwerking met buitenschoolse expertise structureel te zijn.

6.4. Beperkingen

6.4.1. Expertise

- a. De school beschouwt activiteiten rond zorg als niet behorend tot haar expertise.

6.4.2. Aandacht en tijd

- a. De school zal geen kinderen opvangen wanneer er sprake zal zijn van meer zorg dan onderwijs.
- b. De school zal geen extra ondersteuning bieden aan leerlingen, als de aandacht voor die leerlingen ten koste gaat van de reguliere aandacht voor de rest van de groep.
- c. De school zal geen extra ondersteuning bieden aan leerlingen, wanneer het welbevinden en de veiligheid van de groep aantoonbaar in het geding is.

6.4.3. Protocollen, methodieken en aanpakken

- a. Er worden op school rond extra ondersteuning geen protocollen, methodieken en aanpakken ingezet, indien dit op kindniveau leidt tot meer zorg dan onderwijs.

6.4.4. Fysieke omgeving

- a. De school is op de bovenverdieping niet rolstoeltoegankelijk.

6.4.5. Samenwerkingsrelaties

- a. De school zal geen gecombineerde arrangementen (onderwijs en zorg voor jeugd) inzetten als de ouders hieraan niet meewerken.

7. Conclusie en ambities

7.1 Conclusies

Nadat directie en team de gegevens uit de hoofdstukken 3 t/m 6 hebben geanalyseerd en gewogen, zijn er conclusies getrokken. Vervolgens zijn er gezamenlijke ambities geformuleerd en zijn de daarvoor benodigde randvoorwaarden in kaart gebracht. De voorgenomen ambities krijgen een plaats in het beleid van de school, zowel in het schoolplan als in de jaarplannen.

In de onderbouw van de Ds. G.H. Kerstenschool biedt de manier van werken (OGO) veel ruimte om heel verschillende kinderen onderwijs te geven. Tegelijkertijd kunnen kinderen met verschillende intensiteit begeleid en ondersteund worden.

Grenzen die leerkrachten in deze setting zullen ervaren:

- kinderen die passief zijn en weinig initiatief vertonen;
- kinderen die moeilijk in de gemeenschap kunnen functioneren, met name gericht op het ruimte geven aan anderen.

In de midden- en bovenbouw kan zorg geboden worden aan leerlingen die met extra ondersteuning met de groep mee kunnen. Voor een beperkt aantal leerlingen kan met een aangepast programma gewerkt worden.

Grenzen die leerkrachten in deze setting zullen ervaren:

- kinderen voor wie het standaard curriculum niet van toepassing is;
- kinderen die moeite hebben zich te voegen naar het vereiste werkklimaat;
- kinderen met afwijkend gedrag kunnen als storend worden ervaren voor de gang van zaken in de klas.

Als gevolg van bovengenoemde verschillen kan er een afwijkende visie bestaan tussen de bouwen op de volgende onderdelen:

- kijken naar opbrengsten;
- het proces van evalueren en beoordelen (toetsen);
- wijze van differentiatie;
- omschrijving van het begrip: onderwijsbehoefte van leerlingen;
- de inrichting van het groepsplan;
- de rol van de leerkracht in het proces van leren.

De school staat voor de uitdaging deze verschillen te overbruggen en met een eensluidende visie op en aanpak van differentiatie te komen.

In de accenten die het team van de Ds. G.H. Kerstenschool als ontwikkeling heeft gekozen staat het blijven versterken van zowel het *handelingsgericht werken* als het *opbrengstgericht werken centraal*. In dit proces is het van belang om deze met het oog op bovenstaande punten, vanuit het juiste perspectief te benaderen. Daarnaast is één van de speerpunten in de professionalisering van leerkrachten het diagnosticeren van leerlingen op sociaal-emotioneel gebied. Hiermee liggen de ontwikkelingen van de school in lijn met de visie die de school uit wil stralen.

7.2. Ambities

7.2.1. Basisondersteuning

De school heeft de volgende ambities met betrekking tot de basisondersteuning:

- Het onderwijsleerproces stelt leerlingen in staat zich op betrokken wijzen naar hun mogelijkheden te ontwikkelen;
- Het ontwikkelen van een professionele cultuur;
- Afstemming tussen school en thuis door middel van goede oudercontacten;
- Het personeelsbeleid ligt in lijn met zowel opbrengstgericht- als handelingsgericht werken.
- Op het terrein van leerlingen met meer- en hoogbegaafdheid en ziet de school een toename in het aantal leerlingen met gedragsmoeilijkheden. Voor deze leerlingen wil de school een passend aanbod ontwikkelen en leerkrachten scholen in het omgaan met moeilijk gedrag.

Voor een verdere uitwerking van de strategische keuzes verwijzen wij u graag naar het schoolplan 2011-2015. Vanuit deze strategische keuzes heeft de school kernindicatoren beschreven met daarbij de gestelde succesmaten.

7.3. Randvoorwaarden

7.3.1. Basisondersteuning-basiskwaliteit

- Het voldoen aan de basiskwaliteit, vastgesteld door het samenwerkingsverband;
- Aandacht blijven houden van preventieve en lichte curatieve interventies;
- Het onderhouden van een adequate onderwijsondersteuningstructuur;
- Planmatig werken (o.a. bij vaststelling en beantwoording onderwijsbehoefte);
- een aanbod voor leerlingen met dyslexie en/of dyscalculie;
- een aanbod voor leerlingen met meer dan gemiddelde intelligentie.

7.3.2 Extra ondersteuning

- Voor de extra ondersteuning heeft de school behoefte aan meer deskundigheid rondom autisme, leerlingen met PDD-NOS.
- De school wil intern meer expertise op het gebied van rekenproblemen en dyscalculie vergaren en wil in de toekomst onderzoeken of het mogelijk is intern een gedragsspecialist op te leiden.